

Sygn. akt I C 586/08

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Chomiuk

Protokolant st. sekr. sąd. Iwona Bierkat

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2014 r. w Siedlcach sprawy

z powództwa W. R.

przeciwko P. R. (1)

o ochronę praw z wzoru użytkowego

I. powództwo oddała,

II. zasądza od W. R. na rzecz P. R. (1) kwotę 4.430,54 (cztery tysiące czterysta trzydzieści 54/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje pobrać od W. R. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.000 (dwa tysiące) zł tytułem części nieuiszczonych kosztów procesu.

I C 586/08

UZASADNIENIE

W. R. wniósł o:

- orzeczenie zakazu korzystania przez P. R. (1) z wzorów użytkowych pod tytułami: prefabrykowany zbiornik (...), na który powodowi zostało udzielone prawo ochronne nr (...), prefabrykowany zbiornik (...)na który decyzją Urzędu (...)z dnia 19 maja 2008 r udzielone zostało powodowi prawo ochronne, (...) zbiornik (...), na który udzielone zostało powodowi prawo ochronne nr (...),
- zakazanie pozwanemu P. R. (1) wprowadzania do obrotu i oferowania do sprzedaży zbiorników objętych prawem ochronnym nr (...), prawem ochronnym nr (...) oraz zgłoszeniem (...).
- zasądzenie od pozwanego P. R. (1) na rzecz powoda kwoty odpowiadającej wysokości uzyskanych korzyści ze sprzedaży zbiorników objętych ww. prawami ochronnymi, których wartość zostanie ustalona na podstawie opinii biegłego księgowego.
- zasądzenie od pozwanego P. R. (1) na rzecz powoda kwoty stanowiącej równowartość 10% wartości sprzedaży przez pozwanego zbiorników objętych ww. prawami ochronnymi tytułem naprawienia wyrządzonej szkody.
- podania na koszt pozwanego do publicznej wiadomości w dzienniku (...)tygodniku (...)na wskazanych w pozwie stronach internetowych, informacji o wydanym orzeczeniu przez określony czas, w ten sposób, aby zawarte było stwierdzenie, że P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Z.P.H.U. (...) naruszał prawa ochronne przyznane W. R. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...)na wzór użytkowy pt. prefabrykowany zbiornik (...), prefabrykowany zbiornik (...) i (...) zbiornik (...)i został zobowiązany do zaprzestania korzystania z tych

wzorów użytkowych, prowadzenia w oparciu o te wzory produkcji i sprzedaży, jak również naprawienia powstałej z tego tytułu szkody.

Powód wniósł także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, a w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W obszernym uzasadnieniu swego powództwa W. R. wskazał, iż decyzją Urzędu (...)z dnia 28.12.2007 r uzyskał prawo ochronne nr (...) na wzór użytkowy pt.: (...)Prawo ochronne trwa od dnia 5 maja 2006 r. Decyzją Urzędu (...)z dnia 22.02.2008 r uzyskał prawo ochronne nr (...) na wzór użytkowy pt.: „(...)”. Prawo ochronne trwa od 8 czerwca 2006 r. Decyzją Urzędu (...)z dnia 19.05.2008 r uzyskał prawo ochronne na wzór użytkowy pt.: „(...)”. Prawo ochronne trwa od 8 czerwca 2006 r. Pozwany P. R. (1) w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonuje identyczne zbiorniki jak objęte prawami ochronnymi. Pozwany nie uzyskał zgody powoda na korzystanie z ww. wzorów użytkowych w sposób zawodowy i zarobkowy. W ten sposób doszło do naruszenia praw twórcy, praw powoda jako uprawnionego z wzorów użytkowych. Stąd też zdaniem powoda jego żądania są uzasadnione w świetle treści przepisów prawa własności przemysłowej. Pozwany prowadząc działalność gospodarczą na tym samym terenie co powód, oferując do sprzedaży identyczne zbiorniki jak powód miał świadomość, że narusza prawa powoda wynikające z przyznanych praw ochronnych. Powód wskazał, iż jego żądania dotyczące odszkodowania, zwrotu uzyskanych korzyści znajdują uzasadnienie w treści przepisów ustawy prawo własności przemysłowej. Natomiast żądanie opublikowania informacji w prasie i na portalach internetowych o zasięgu krajowym jest zasadne ponieważ pozwany prowadzi sprzedaż nie tylko na rynku lokalnym, ale także na terenie całego kraju. Umieszczenie oświadczenia o określonej treści pozwoli na poinformowanie osób zawodowo zajmujących się branżą wodociągowo – kanalizacyjną, jak i potencjalnych nabywców zbiorników, iż powód jest jedynym uprawnionym do produkowania zbiorników objętych wskazanymi prawami ochronnymi.

Pismem z dnia 16.04.2009 r (k. 157- 159) W. R. zmodyfikował swoje powództwo wskazując jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia art. 23 k.c. w zw. z art. 24 k.c. oraz art. 18 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz wnosząc o:

- zakazanie pozwanemu P. R. (1) wprowadzania do obrotu i oferowania do sprzedaży zbiorników (...) (oferowanych przez pozwanego jako zbiorniki modułowe), zbiorników (...) oraz zbiorników o średnicy 220 cm,

- zasądzenie od pozwanego P. R. (1) na rzecz powoda kwoty odpowiadającej wysokości uzyskanych korzyści ze sprzedaży zbiorników objętych pozwem, których wartość zostanie ustalona na podstawie opinii biegłego księgowego,

- zobowiązanie pozwanego do opublikowania w dzienniku (...) tygodniku (...) na wskazanych w piśmie stronach internetowych oświadczenia o treści: „P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Z.P.H.U. (...) naruszał dobra osobiste W. R. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) oraz dopuścił się wobec niego czynu nieuczciwej konkurencji za co przeprasza i oświadcza, że w przyszłości nie dopuści się ponownego naruszenia tych praw.”

W uzasadnieniu zmienionego powództwa W. R. wskazał, iż powołane wyżej przepisy prawa chronią prawa autora rozwiązań w zakresie jego działalności wynalazczej i racjonalizatorskiej i wykorzystywania jej do prowadzonej działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 23 k.c. dobrem osobistym człowieka jest również jego twórczość wynalazcza i racjonalizatorska. Zdaniem powoda, jego aktywność w zakresie autorstwa i opracowania rozwiązań technicznych produkcji zbiorników, których dotyczy pozew była działalnością wynalazczą sensu largo oraz racjonalizatorską. Poza tym pozwany produkując zbiorniki będące autorstwem powoda dopuścił się naśladownictwa gotowych produktów, bez stosownego zezwolenia i uzgodnienia warunków produkcji z pomysłodawcą tych rozwiązań. Działanie to stanowi czyn nieuczciwej konkurencji. Jest ono bowiem sprzeczne z prawem i dobrymi obyczajami.

Pozwany P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Z.P.H.U. (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu. (k. 202 – 204)

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany wskazał, iż żądanie powoda jest niezasadne. Powołane przez niego przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji mają charakter ogólny i zakreślają jedynie ramy odpowiedzialności cywilnej. Poza tym pozwany wskazał, iż nigdy w swoim zakładzie nie produkował, nie produkuje i nie zamierza produkować w przyszłości prefabrykowanego zbiornika (...). W zakresie dwóch pozostałych zbiorników opisanych w pozwie prototypy oraz formy do nich skonstruowane zostały w latach 2002 - 2003 w firmie pozwanego, na jego koszt, z wykorzystaniem pracowników, surowców i sprzętu firmy. Jeden z projektów technicznych wykonała firma (...) na zlecenie firmy pozwanego. Drugi projekt wykonała ta sama firma na zlecenie Zakładu Budowlano – (...) w D., dla wykonawcy Z.P.H.U. (...). Od 2002 r pozwana firma sprzedawała i montowała obydwie typy zbiorników u odbiorców na terenie kraju, a jednocześnie prowadziła szerokie działania promocyjne, w ramach których zbiornik (...)wystawiony został w 2002 r na targach w B.. W 2004 r zbiorniki wytwarzane przez pozwanego uzyskały Aprobate Techniczną (...). Poza tym pozwany do września 2004 r miał zawieszoną działalność gospodarczą, pozostawał na rencie i nieformalnie udzielał pomocy w prowadzeniu pozwanej firmy. Projekt prefabrykowanego zbiornika (...)nie jest projektem oryginalnym. Stanowi on naśladownictwo projektu wytwarzanego i sprzedawanego już w 2002 r przez firmę (...) sp. z o.o.

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją Urzędu (...)z dnia 28.12.2007 r W. R. uzyskał prawo ochronne nr (...) na wzór użytkowy pt.: (...)Prawo ochronne trwa od dnia 5 maja 2006 r. (decyzja k. 8, świadectwo ochronne k. 9, opis ochronny wzoru użytkowego k. 10 - 14)

Wobec wydanej decyzji sprzeciw złożył P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Z.P.H.U (...). (sprzeciw k. 89 – 98) Decyzją Urzędu (...)z dnia 17 sierpnia 2010 r unieważniono prawo ochronne udzielone na ww. prawo ochronne. (decyzja k. 381 – 390)

Decyzją Urzędu (...)z dnia 22.02.2008 r W. R. uzyskał prawo ochronne nr (...) na wzór użytkowy pt.: (...)Prawo ochronne trwa od 29.05.2006 r. (decyzja k. 15, świadectwo ochronne k. 16, opis ochronny wzoru użytkowego k. 17 - 20)

Wobec wydanej decyzji sprzeciw złożył P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Z.P.H.U (...) (sprzeciw k.99 - 105) Decyzją z dnia 15 lipca 2010 r Urząd (...)unieważnił ww. prawo ochronne. (decyzja k. 391 - 396)

Decyzją Urzędu (...)z dnia 19.05.2008 r W. R. uzyskał prawo ochronne na wzór użytkowy pt.: (...)Prawo ochronne trwa od 8 czerwca 2006 r. (decyzja k. 21, opis ochronny wzoru użytkowego k. 22 - 26)

W. R. prowadzi od 10.01.1989 r działalność gospodarczą pod nazwą (...)z siedzibą M., S. (...), w zakresie m.in. produkcji betonowych wyrobów budowlanych, produkcji konstrukcji metalowych. (k. 82 – 82v)

Również P. R. (1) od 2000 r prowadzi działalność gospodarczą w zakresie m. in. produkcji betonowych wyrobów budowlanych. W lipcu 2002 r na zlecenie Zakładu Usług Budowlano – (...) sp. j. jako zamawiającego dla producenta - Z.P.H.U. (...)został przygotowany projekt konstrukcji (...)zbiorników wody pitnej. W październiku 2002 r na zlecenie pozwanego Z.P.H.U. (...)jako zamawiającego P. R. (2) przygotował projekt techniczny konstrukcji zbiornika (...)oczyszczalni ścieków bytowych z płytą przykrywającą. W dniu 3.02.2003 r. pracownia (...)przedstawiła projekt budowlany prefabrykowanych zbiorników (...). Projekt został sporządzony na zlecenie pozwanego. P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Z.P.H.U. (...) uzyskał w dniu 1.07.2004 r Aprobate Techniczną (...)na produkowane przez firmę żelbetowe zbiorniki na ścieki i osady. (projekty, aprobata – koperta k.214)

W latach 2000 – 2005 W. R. i P. R. (1) współpracowali ze sobą. Gdy powód i pozwany zorientowali się, że na rynku istnieje zapotrzebowanie na zbiorniki dwuelementowe, które do tej pory produkowała firma niemiecka, podjęli działania w celu rozpoczęcia produkcji tych zbiorników. Powód, pozwany oraz P. R. (2) wspólnie zaczęli „wymyślać jak to zrobić, czy da się to zrobić”, warunki techniczne, transport takich zbiorników. Pierwsze prace w tym zakresie rozpoczęły się w 2001 r. Nad autorstwem projektów pracowali we trzech: powód, pozwany oraz P. R. (2). W razie potrzeby w pracach tych uczestniczyli inni specjaliści. Kolejne prace dotyczyły powstania zbiornika

(...). Również w tym zakresie praca nad rozwiązaniem technicznymi była wspólna, nie było jednego autora przyjętych rozwiązań. Przygotowanie projektów technicznych należało do zadań P. R. (2), a wykonawstwo tych projektów do powoda i pozwanego. Jako pierwszy powstał zbiornik dwuelementowy i jest on sprzedawany przez (...) od 2002 r. Zbiornik (...) był ostatnim zbiornikiem wyprodukowanym w 2006 r. Pierwsze formy do zbiorników były robione w ramach działalności (...) przez powoda i pozwanego. Powód był zaangażowany w nadzorowanie produkcji tych form, uczestniczył przy kształtowaniu tych form. Formy do tych zbiorników były wykonywane w zakładzie powoda na S. przez firmę pozwanego "(...)". Powód i pozwany uzgadniali z pracownikami jak zrobić taką formę. Częściej z pracownikami współpracował powód, który w razie potrzeby rozwiązywał na bieżąco problemy techniczne. Również powód był autorem maszyn służących do wyrobu form do produkowanych zbiorników. Natomiast firma (...), której właścicielem był pozwany finansowała projekty, wykonanie form. Produkcja zbiorników (...) i (...) odbywała się w zakładzie pozwanego i trwa do dziś. (zeznania świadków S. B. k. 231- 232v, W. K. k. 233 – 234, E. R. k. 234 , P. R. (2) k. 234v- 236v, J. R. k. 236 – 237v, R. S. k. 237v, B. S. k. 237v – 238, Z. B. k. 274v, świadka A. J. złożone podczas rozprawy w dniu 28 lutego 2013 r)

W okresie od 1998 r do 2002 r powód miał problemy ze zdrowiem. Występowały u niego zaburzenia psychiczne o różnorodnym obrazie psychopatologicznym i zmiennym nasileniu (zaburzenia psychotyczne urojeniowe, zaburzenia depresyjne). W tym czasie uaktywniła się też choroba kręgosłupa u powoda. Powód dużo czasu spędził w szpitalu. (dokumentacja medyczna, opinie biegłych psychiatrów k. 714 – 772)

Współpraca pomiędzy powodem a pozwanym trwała do 2005 r. Później strony skonfliktowały się i każdy na własny rachunek rozpoczął produkcję zbiorników. Powód w tym czasie wznowił zawieszoną do 2004 r własną działalność gospodarczą. Działalność została wznowiona pod firmą (...). Do listopada 2004 r działalność firmy (...) nie obejmowała produkcji betonowych wyrobów budowlanych, produkcji konstrukcji metalowych. Wcześniejsza działalność gospodarcza powoda dotyczyła produkcji i usług w zakresie stolarstwa, tokarstwa w drewnie, elektromechaniki, ślusarstwa, handlu oprawami osiedleniowymi, kłozami, abażurami, osprzętem elektrycznym. (zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 82, wezwanie do zaniechania nieuczciwej konkurencji k. 245- 245v , pisma powoda do pozwanego k. 246 – 250, k. 254- 258, k. 291 - 302)

W maju 2005 r na zlecenie firmy (...) powstał projekt budowlany betonowego zbiornika (...). W maju 2006 powstał projekt zbiornika (...) na zlecenie firmy (...). W listopadzie 2008 r powstał projekt (...)również na zlecenie firmy powoda (projekty – koperta k. 260)

Projekty te były objęte wskazanymi wyżej prawami ochronnymi. (dokumentacja techniczna, znajdująca się w aktach sprawy)

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie powód wskazując na odpowiedzialność pozwanego powoływał się na treść przepisów art. 23 i 24 k.c. oraz art. 18 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Z treści art. 23 k.c. wynika, iż do katalogu dóbr osobistych człowieka należą m.in. twórczość wynalazcza i racjonalizatorska. To właśnie na naruszenie tego rodzaju dóbr osobistych powoływał się w toku procesu powód W. R., wskazując, iż był on wyłącznym autorem rozwiązań technicznych objętych pozwem zbiorników. Natomiast pozwany w sposób bezprawny przywłaszczył sobie te rozwiązania, nie uzgadniając tego z powodem jako autorem rozwiązań technicznych.

Brzmienie art. 24 k.c. wskazuje na to, iż osoba, której dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania jest przesłanką konieczną do udzielenia ochrony o charakterze niemajątkowym, przewidzianej w ww. przepisie. Przesłanka bezprawności działania ujmowana jest w prawie cywilnym szeroko. Przyjmuje się mianowicie, że bezprawne jest każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, z porządkiem prawnym oraz z zasadami współżycia społecznego. Tym samym do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych zalicza się działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa. Ponadto o tym, czy w konkretnym wypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego, nie mogą - decydować subiektywne odczucia osoby uważającej się za pokrzywdzoną, lecz decydujące znaczenie ma to, jaką reakcję naruszenie to wywołało w społeczeństwie.

W przedmiotowej sprawie istotnym zatem było ustalenie czy powód rzeczywiście był wyłącznym autorem rozwiązań technicznych przyjętych przy produkcji zbiorników objętych pozwem. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego w sprawie takie wnioski nie wynikają. W szczególności wskazać należy, iż prawa ochronne udzielone powodowi przez Urząd (...)na wzór użytkowy pt.: (...)oraz na wzór użytkowy pt.:(...) zostały unieważnione na skutek sprzeciwu pozwanego, uznanego za uzasadniony. Wprawdzie powód nie wywodzi obecnie swoich roszczeń z uprawnień wynikających z tych decyzji, ale stanowiły one dowód nowatorskich, autorskich rozwiązań powoda w zakresie tych zbiorników. Dowód ten został jednak obalony, na skutek sprzeciwu pozwanego. Urząd (...) uznał, iż rozwiązania te nie były nowatorskie, istniały wcześniej na rynku, poza tym rozwiązania te nie stanowiły wyłącznego autorstwa powoda i unieważnił te decyzje. Przy ocenie pozostałego materiału dowodowego zebranego w sprawie decyzje Urzędu (...) mają zatem istotne znaczenie. Fakt, iż przyjęte przez powoda rozwiązania techniczne przy produkcji zbiorników objętych pozwem nie były wyłącznymi rozwiązaniami powoda, a nadto nie były to rozwiązania nowatorskie, wynika z zeznań wysłuchanych w sprawie świadków. W szczególności z zeznań świadka P. R. (2) (k. 234v - 236v) wynika, iż powód i pozwany przez pewien okres czasu współpracowali ze sobą w ramach prowadzonej przez pozwanego działalności gospodarczej. Po uzyskaniu konformacji o zapotrzebowaniu na rynku polskim na zbiorniki dwuelementowe, które do tej pory produkowała firma niemiecka oraz dochodowości tego rodzaju produkcji, strony oraz świadek wspólnie zaczęli „wymyślać jak to zrobić, czy da się to zrobić” , warunki techniczne, transport zbiorników. Pierwsze prace w tym zakresie rozpoczęły się w 2001 r. Pierwsza forma do zbiornika dwuelementowego powstała w 2002 r. Pierwsze formy były robione w ramach działalności firmy pozwanego (...) przez współpracujących ze sobą powoda i pozwanego. Firma pozwanego (...) finansowała projekty, wykonanie tych form. Nad autorstwem projektów pracowali we trzech: powód, pozwany oraz świadek. Nie było jednej osoby, która by to wymyśliła od początku do końca. Kolejne prace dotyczyły powstania zbiornika(...). Również w tym zakresie nie było jednego autora przyjętych rozwiązań. Świadek wskazał, iż przed zrobieniem formy to on robił obliczenia, przygotowywał podbudowę projektu. Projekty należały do zadań świadka, a wykonawstwo do powoda i pozwanego. P. R. (2) wskazał, iż to on przygotowywał wszystkie projekty zbiorników. Formy do tych zbiorników były wykonywane w zakładzie powoda na S. przez firmę pozwanego (...)Powód był zaangażowany w nadzorowanie produkcji tych form, uczestniczył przy kształtowaniu tych form. Powód i pozwany uzgadniali z pracownikami, jak zrobić taką formę. Jako pierwszy powstał zbiornik dwuelementowy i jest on sprzedawany przez firmę pozwanego od 2002 r. Zbiornik (...) był ostatnim zbiornikiem wyprodukowanym w 2006 r. Świadek zeznał też ,iż pomysł na zbiornik dwuelementowy zaczerpnęli z niemieckiej formy (...) Produkcja zbiorników (...) i(...)odbywała się w zakładzie pozwanego i trwa do dziś. Z zeznaniami tego świadka korespondują zeznania świadka J. R. (k. 236v – 237v). Zeznał on, iż produkcją form do zbiorników objętych pozwem zajmował się powód z pozwanym. Pomysły generalnie pochodziły od powoda. Natomiast pracę nad wykonawstwem nadzorował powód i pozwany. Techniczne rozwiązania pochodziły od powoda. Świadek zeznał, iż uczestniczył w naradach odnośnie rozwiązań dotyczących form na zbiorniki. Oprócz świadka udział w naradach brał powód, pozwany, P. R. (2), czasami inni fachowcy. Pozwany miał pierwszy głos po powodzie w zakresie rozwiązań technicznych dotyczących form do produkcji zbiorników. Pozwany również proponował rozwiązania techniczne, ulepszenia tych rozwiązań. W tym zakresie istniała współpraca pomiędzy powodem a pozwanym. W tym miejscu wskazać należy, iż zeznania tych świadków zostały potwierdzone dokumentami projektowymi dotyczącymi przedmiotowych zbiorników, których autorem był P. R. (2), a które to projekty powstały w latach 2002 – 2003. Wszystkie projekty powstały na zlecenie firmy należącej do pozwanego i to ona była płatnikiem należności z tytułu wykonania tych projektów. Wynika to jednoznacznie z treści projektów dołączonych do akt sprawy oraz zeznań P.

R. (2) w tym zakresie. Przy czym jeden z projektów był przedmiotem badania przez biegłego z zakresu budownictwa powołanego przez Sąd. Z opinii biegłego wynikało (k. 329 – 336, k. 391v -399, k.483 – 489 k. 556 – 557, k. 592v – 593v) ,iż projekt zbiornika (...)sporządzony na zlecenie powoda w listopadzie 2008 r jest identyczny jak projekt pozwanego, sporządzony wcześniej przez P. R. (2). Poza tym to P. R. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Z.P.H.U. (...) uzyskał w dniu 1.07.2004 r Aprobate Techniczną (...)na produkowane przez firmę żelbetowe zbiorniki na ścieki i osady. Opinia biegłego z zakresu budownictwa potwierdza także zeznania P. R. (2), iż rozwiązania przyjęte przy konstrukcji zbiorników nie są rozwiązaniami nowymi, były znane od dawna. Przy czym zdaniem biegłego istnieje podobieństwo zbiorników produkowanych przez strony oraz produkowanych przez firmę (...). Zdaniem Sądu opinie biegłego z zakresu budownictwa wydawane w tej sprawie są rzetelne i wyczerpujące. Zostały sporządzone na podstawie całości dokumentacji technicznej zebranej w aktach sprawy, a poza tym biegły wielokrotnie odpowiadał na wszystkie wątpliwości i pytania stron postępowania. Tym samym Sąd uznał opinię za w pełni wiarygodną.

Powyższe dokumenty oraz opinia biegłego potwierdzają zeznania ww. świadków w zakresie sposobu pracy nad rozwiązaniami technicznymi przedmiotowych zbiorników przy produkcji tych zbiorników.

Poza tym wskazać też należy ,iż z dokumentacji medycznej dołączonej do akt sprawy oraz wyjaśnień samego powoda wynika, iż w początku lat dwutysięcznych miał on duże problemy zdrowotne, przebywał w szpitalu na leczeniu, miał trudności z poruszaniem się. W tym czasie nie prowadził własnej działalności gospodarczej była ona zawieszona do 2004 r. Trudno zatem uznać, aby powód w tym czasie mógł samodzielnie podejmować decyzje zarówno w zakresie autorstwa rozwiązań technicznych projektowanych zbiorników, jak i ich wykonawstwa, finansowania produkcji, poszukiwania potencjalnych nabywców tych zbiorników. Zbiorniki te były produkowane nie po to, aby sprawdzić nowe rozwiązania, ale aby przynosić konkretne i wymierne dochody producentowi czyli firmie pozwanego, dlatego też działania takie jak promocja towaru, poszukiwanie nabywcy były konieczne.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał zeznania ww. świadków za w pełni wiarygodne. Zeznania pozostałych świadków wbrew pozorom korespondują z zeznaniami P. R. (2) i J. R.. Jak wskazali bowiem ww. świadkowie powód był bardzo aktywny przy nadzorowaniu pracy nad formami do zbiorników, miał w tym zakresie własne pomysły i rozwiązania. To powód w największym stopniu współpracował z pozostałymi pracownikami przy produkcji form do zbiorników. Z zeznań świadka S. B. (k. 231- 232v) wynika, iż pomysłodawcą produkcji zbiorników żelbetowych: (...)był W. R.. Przy tworzeniu projektów tych zbiorników współpracował jednak z synami P. R. (2) i P. R. (1), który w efekcie przejął od ojca zakład produkujący te zbiorniki. Formy do tych zbiorników produkowane były w latach 2004 – 2006 w zakładzie należącym do powoda. Również z zeznań świadka W. K. (k. 233 – 234) wynika, iż formy do zbiorników objętych sporem były produkowane w zakładzie należącym do powoda. Pomysłodawcą zbiorników był zdaniem świadka W. R., dlatego że to on mówił do świadka, jaką formę będą konkretnego dnia robić. P. R. (1) uczestniczył w tych rozmowach i wszystko wiedział. Świadek zeznał, iż formy te wcześniej były robione w zakładzie należącym do pozwanego. Później powód zlecił ich wykonanie od nowa u siebie w zakładzie. Z zeznań tego świadka wynika, iż mówi on o dwóch różnych okresach - pierwszym do 2005 r kiedy to strony współpracowały ze sobą i wówczas formy do zbiorników były przygotowywane w firmie pozwanego oraz drugim po 2005 r kiedy to powód zlecił przygotowanie ponownie projektów do przedmiotowych zbiorników i ponownie wykonywał w tym zakresie formy już u siebie w zakładzie. Z zeznań świadka E. R. (k. 234) wynika, iż brał on udział w produkcji form do zbiorników. Zdaniem świadka większość poleceń przy produkcji form wydawał W. R.. Bezpośrednio z powodem w tym zakresie konsultował się W. K.. Zdaniem świadka to powód wytwarzał maszyny do obróbki form i nadzorował nad nimi prace. Również powód nadzorował pracę świadka przy konserwacji maszyn. Natomiast świadek R. S. (k. 237v) zeznał, iż w czasie kiedy uczestniczył w pracach przy produkcji form do zbiorników, polecenia wydawał mu tak powód jak i pozwany. Gdy trzeba było uzgodnić jakieś prace robił to tak z powodem jak i z pozwanym. Świadek B. S. (k. 237v – 238v, k. 593v - 594) zeznał, iż to z P. R. (1) uzgadniał warunki dotyczące produkcji zbiorników (...), jakie wcześniej były produkowane w Niemczech. Zbiorniki produkowane przez pozwanego były bardzo zbliżone do tych produkowanych przez niemiecką firmę. Przy czym w rozmowach dotyczących zbiorników świadek postrzegał strony jako jeden podmiot, partnerów równorzędnych. Świadek Z. B. (k. 274 v) zeznał, iż otrzymywał zbiorniki (...) od pozwanego, który nadzorował montowanie i składanie tych zbiorników. Różnice pomiędzy zbiornikami pozwanego ,a zbiornika dostarczonymi z Niemiec były niewielkie. Z

zeznań świadka A. J. złożonych podczas rozprawy w dniu 28 lutego 2013 r wynika, że pomagał przy konstruowaniu form do zbiorników. Prace nad formą konsultował z powodem, on też rozwiązywał ewentualne problemy. Natomiast z zeznań świadka H. P. złożonych podczas rozprawy w dniu 28 lutego 2013 r wynikało, że zaprojektował dla powoda zbiorniki 5 – 6 lat temu wstecz. Brał udział w konsultacjach zbiorników w kształcie walca w 2005 – 2007 r, były wówczas zastosowane formy stanowiące rozwiązania powoda. Z uwagi na powyższe uznać należy, iż zeznania tego świadka nie dotyczą okresu, kiedy powód wspólnie z pozwanym i pozostałymi synami pracował nad rozwiązaniami technicznymi w zakresie konstruowania zbiorników objętych pozwem. Dotyczą natomiast okresu późniejszego kiedy to powód w swoim zakładzie rozpoczął samodzielnie produkcje zbiorników.

Zeznania ww. świadków w zakresie okresu do 2005 r uznać należy za wiarygodne. Z zeznań tych wynika fakt współpracy powoda z pozwanym przy produkcji form do przedmiotowych zbiorników w ww. okresie. Natomiast przyjmowanie przez pracowników - świadków ,iż to powód był autorem rozwiązań, pomysłodawcą tych rozwiązań przy tworzeniu form do zbiorników wynika z faktu, iż to powód zdecydowanie częściej niż pozwany kontaktował się z pracownikami i nadzorował produkowanie form do zbiorników. W żadnym razie nie można uznać, aby zeznania te przeczyły zeznaniom świadków P. R. (2) i J. R..

Mając na uwadze powyższy materiał dowodowy nie można uznać, aby wyłącznym pomysłodawcą, autorem rozwiązań przyjętych do produkcji zbiorników objętych pozwem był W. R.. Zgodzić się należy z twierdzeniami świadków P. R. (2) i J. R., iż autorstwo przyjętych rozwiązań przy tworzeniu zbiorników jest wspólne: P. R. (1), P. R. (2) i W. R.. Sąd nie neguje pracy twórczej, wynalazczej powoda w zakresie tworzonych zbiorników. Nie może jednak ona zostać uznana za wyłączną. Również P. R. (2) oraz pozwany wnosili swoją pracę twórczą, wynalazczą przy produkcji tych zbiorników, a dodatkowo to pozwany finansował powstawanie form do tych zbiorników, powstawanie projektów technicznych oraz poszukiwał odbiorców na zbyt tych zbiorników. Nie można zatem uznać, iż pozwany nie miał żadnego wkładu w tworzenie projektów zbiorników i form do nich, a zatem nie przysługują mu żadne uprawnienia z tego tytułu. Poza tym jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego przyjęte przez strony rozwiązania nie były nowe. Były wzorowane na produkowanych już w Niemczech zbiornikach tego rodzaju i jedynie dostosowane do polskich realiów gospodarczych. W tym przejawiała się praca twórcza, racjonalizatorska P. R. (2), P. R. (1) i W. R..

Z tych względów Sąd uznał, iż pozwany swoim zachowaniem tj. produkcją zbiorników w dwóch wskazanych przez powoda rodzajach nie naruszył dóbr osobistych powoda. Poza tym działalność pozwanego nie nosiła cech bezprawności. Nie była ona sprzeczna z prawem czy też z zasadami współżycia społecznego. Pozwany brał aktywny udział w tworzeniu rozwiązań przyjętych do produkcji zbiorników i finansował je. Trudno zatem uznać, iż nie miał on prawa do produkowania tych zbiorników. Zwłaszcza, iż to pozwany uzyskał na te zbiorniki odpowiednie atesty.

W toku przedmiotowej sprawy powód nie wykazał skutecznie, aby służyło mu wyłączne autorstwo przyjętych rozwiązań przy produkcji zbiorników objętych pozwem. Tym samym nie wykazał, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w tym zakresie. P. R. (1) natomiast wykazał, iż jego działania w zakresie produkcji określonych zbiorników nie były bezprawne.

W tym miejscu wskazać należy, iż pozwany obecnie produkuje jedynie dwa rodzaje zbiorników objętych pozwem. Są to zbiorniki: prefabrykowany zbiornik (...) oraz (...) zbiornik (...). Z opinii biegłego z zakresu budownictwa (k. 329 – 336, k. 391v -399, k.483 – 489 k. 556 – 557, k. 592v – 593v) wynika, iż zbiorniki (...)produkowane przez powoda i pozwanego są takie same. W zakresie drugiego zbiornika u powoda nie było form pozwalających na ocenę podobieństw tych zbiorników. Na podstawie dołączonej dokumentacji technicznej przez powoda oraz dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy z lat wcześniejszych biegły stwierdził, iż projekt zbiornika (...)sporządzony na zlecenie powoda w listopadzie 2008 r jest identyczny jak projekt pozwanego, sporządzony wcześniej przez P. R. (2). Natomiast prefabrykowane zbiorniki (...) są zupełnie inne u powoda i pozwanego. Tym samym powód nie wykazał, aby pozwany naruszył jego dobra osobiste produkując ww. zbiornik, na który nie zostały uchylone prawa ochronne. Przynajmniej w toku sprawy nie zostało wykazane, aby takie prawo ochronne powoda zostało uchylone. Wprawdzie powód w piśmie modyfikującym powództwo zbiornik ten określił jako zbiornik o średnicy 220 cm, jednak uwagi na przedstawione

biegłemu podczas oględzin zbiorniki do oceny porównawczej przez strony uznać należy, iż żądanie powoda dotyczyło zbiornika opisanego przez biegłego.

Przepis art. 23 k.c. wyraźnie wskazuje, iż dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ponieważ wystąpić może w tej mierze zbieg norm prawnych, pokrzywdzonemu przysługuje wybór zarówno kumulatywnego, jak i alternatywnego środka ochrony. Powód swoje roszczenia opierał nie tylko na treści art. 23 k.c. w zw. z art. 24 k.c. ale także na treści art. 18 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Zgodnie z treścią art. 3 ww. ustawy czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Przy czym czynem nieuczciwej konkurencji jest m.in. w szczególności: naśladownictwo produktów. Aby doszło do popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji, niezbędne jest kumulatywne spełnienie wymienionych w tym przepisie przesłanek. W celu przyjęcia, iż doszło do popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji, wystarczy bezprawność działania. Bezprawność jest cechą działania polegającą na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Dobre obyczaje natomiast nie zostały zdefiniowane w art. 3 ust. 1 u.z.n.k. W doktrynie podkreśla się w tym zakresie, że nie chodzi o przestrzeganie dobrych obyczajów w ogóle, lecz o zachowanie przedsiębiorców w działalności gospodarczej. Dobre obyczaje to normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej. Pojęcie „dobrych obyczajów” jest nieostre i dopiero w konkretnych sytuacjach można mu przypisać określoną treść. Sprecyzowanie treści naruszonego obyczaju należy do sądu. Tak więc, aby rozstrzygnąć spór, uwzględnić należy wszystkie elementy stanu faktycznego konkretnego przypadku, przede wszystkim gospodarcze oraz prawne. Okoliczność tę podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z 26 września 2002 r. (III CKN 213/01, LexPolonica nr 357577, OSNC 2003, nr 12, s. 169) wskazując, że pojęcie dobrych obyczajów, podobnie jak pojęcia zasad współżycia społecznego czy ustalonych zwyczajów, nabiera określonego, normatywnego znaczenia dopiero w konkretnych sytuacjach, a więc przy indywidualizacji normy prawnej. Przed udzieleniem ochrony należy wyważyć i rozważyć interesy stron, a także interes publiczny oraz ogólne interesy przedsiębiorców i klientów. Należy uwzględnić także, jakie skutki przyniesie w przyszłości potraktowanie pewnego obyczaju, który znalazł odbicie w zachowaniu stron, jako zgodnego z dobrymi obyczajami albo jako z nim sprzecznego, co w konsekwencji przyczyni się do jego rozpowszechnienia.

W przedmiotowej sprawie brak bezprawności działania pozwanego został omówiony wcześniej i ma zastosowanie także do powołanego wyżej przepisu. Natomiast naruszenie „dobrego obyczaju” przez pozwanego nie zostało podnoszone w toku przedmiotowej sprawy. Powód nie wskazał jakiego rodzaju „dobre obyczaje” zostały naruszone przez pozwanego. Na te okoliczności nie było też prowadzone postępowanie dowodowe. Na podstawie zebranych w sprawie dowodów nie można uznać, aby pozwany dopuścił się naśladownictwa produktów powoda, a jednocześnie dopuścił się naruszenia „dobrych obyczajów” w zakresie opisanym wyżej. Zachowanie pozwanego w zakresie jego uprawnień do produkowania określonych zbiorników było omawiane wcześniej i pozostaje aktualne także w zakresie ww. przepisu. Natomiast w zakresie jednego ze zbiorników podobieństwo pomiędzy produktami powoda i pozwanego zostało wykluczone przez biegłego z zakresu budownictwa.

W tym miejscu wskazać należy, iż powód nie sprecyzował dokładnie jakiego rodzaju czynu nieuczciwej konkurencji dopuścił się pozwany. W. R. powołał się jedynie na ogólną treść art. 3 u.z.n.k., podczas gdy przepisy rozdziału 2 ustawy dokładnie określają jakiego rodzaju czyny nieuczciwej konkurencji objęte są ochroną tego aktu prawnego.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 18 u.z.n.k., ponieważ nie zostało wykazane, aby pozwany dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji wobec powoda.

Ponieważ powód w toku procesu nie wykazał, aby pozwany naruszył jego dobra osobiste lub dopuścił się wobec niego czynu nieuczciwej konkurencji brak było podstaw do uwzględnienia powództwa zgłoszonego przez W. R..

Na marginesie wskazać należy, iż Sąd nie dopuścił do udziału w ostatniej rozprawie jako pełnomocnika powoda osoby wskazanej w złożonej umowie stałego zlecenia. Umowa podpisana została w dniu rozprawy i obejmowała stałą obsługę prawną i reprezentację na rozprawach przed sądami powszechnymi w zakresie prowadzonej przez

W. R. sprawy o sygn. akt IC 586/08. W ramach zawartej umowy W. R. udzielił pełnomocnictwa procesowego zleceniobiorcy. Zgodnie z art. 87 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem strony może być osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia. Okolicznością istotną przy ustanawianiu pełnomocnika nie jest to czy zlecenie obejmowało zastępowanie zleceniodawcy przed Sądem, lecz to, że potrzeba żądania rozstrzygnięcia przez Sąd wiąże się lub wynika z okoliczności faktycznych objętych udzielonym uprzednio zleceniem. Zdaniem judykatury umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych zleceniodawcy przed Sądami nie może stanowić podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez zleceniodawcę, w szczególności zlecenie prowadzenia w Sądzie konkretnej sprawy sądowej nie stanowi nawiązania między zleceniodawcą, a zleceniobiorcą stałego stosunku zlecenia w rozumieniu ww. przepisu. W tym miejscu wskazać należy, iż powód dysponował czasem na ustanowienie pełnomocnika procesowego od 2 lutego b.r. kiedy to Sąd odroczył rozprawę z uwagi na wypowiedzenie pełnomocnictwa przez dotychczasowego pełnomocnika powoda. Mimo to powód nie wykorzystał czasu udzielonego przez Sąd na ewentualne dokonanie takiej czynności.

Jednocześnie Sąd nie dopuścił dowodu z zeznań świadków S. B., J. R., S. K., A. P. złożonych przez nich w sprawie o sygn. akt IC 582/07 tut. Sądu. Świadkowie S. B. i J. R. byli wysłuchani w charakterze świadków w przedmiotowej sprawie, na okoliczności tej konkretnej sprawy. Natomiast zeznanie świadka A. P. nie wiadomo na jakie okoliczności miałyby zostać dopuszczone, ponieważ powód ich nie sprecyzował. Zeznanie świadka S. K. natomiast miało dotyczyć jedynie krótkiego ok. dwumiesięcznego okresu zatrudnienia świadka u pozwanego. Dlatego też Sąd nie znalazł uzasadnienia dla dopuszczenia tych dowodów.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku. Z uwagi na oddalenie powództwa w całości Sąd obciążył powoda obowiązkiem zapłaty na rzecz pozwanego poniesionych przez niego kosztów procesu w zakresie uiszczonej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego oraz kosztów wynagrodzenia pełnomocnika opartych na treści par. 6 pkt. 6 oraz par. 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia pełnomocnika Sąd miał na uwadze wartość przedmiotu sprawy wskazaną w pozwie przez W. R., ponieważ w toku całego procesu roszczenia majątkowe powoda nie zostały do końca sprecyzowane. Jednocześnie Sąd obciążył powoda częścią nieuiszczonych kosztów sądowych poniesionych w toku procesu przez Skarb Państwa uznając, iż obecna sytuacja materialna powoda nie pozwala mu na ponoszenie tych kosztów w całości.